

ע"פ 7537/16 - ארז מזרחי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 7537/16

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: ארז מזרחי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 11.9.2016 בת"פ 16122-01-16 שניתן על ידי
כבוד השופטת מ' ברק-נבו

תאריך הישיבה: כ"ב בחשון התשע"ז (23.11.2016)

בשם המערער: עו"ד גיל גבאי

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת מ' ברק נבו) בת"פ 16122-01-16 מיום 11.9.2016, במסגרתו הושת על המערער עונש של 24 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות, לרבות אלימות כלפי רכוש; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירת רכוש, למעט כזו שכרוכה באלימות ולמעט לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); קנס בסך של 1,500 ש"ח; ופיצוי כספי בסך 1,500 ש"ח לנפגעת העבירה.

כתב האישום והכרעת הדין

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של שוד, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, ביום 20.12.2015 בשעה 12:39 לערך, המערער הגיע רכוב על אופנוע לבנק הבינלאומי הראשון שברחוב הבנים 12 בעיר הוד השרון. המערער החנה את האופנוע בסמוך לבנק, ונכנס לבנק כשהוא לבוש במעיל, חבוש בקסדה, מרכיב משקפיים אטומים ומצויד בשקית. המערער התקרב לדלפק, ואמר לפקידה: "זה שוד, יש לי אקדח תביאי לי את הכסף". בתגובה לכך, הכניסה הפקידה לשקית סכום של 3,700 ש"ח. המערער נטל את השקית ועזב את המקום.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 11.9.2016 בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער. בגזר דינו, בית המשפט המחוזי עמד על הערכים שנפגעו מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בהם, על הנסיבות הקשורות בביצועה ועל מדיניות הענישה הנהוגה. באשר לערכים החברתיים שנפגעו, בית המשפט המחוזי קבע כי הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי המערער הם הזכות לביטחון אישי ולשמירה על זכות הקניין, הגנה על שלום הציבור והגנה על שלומם ותחושת ביטחונם של העובדים בסניפי בנק, סניפי דואר ומקומות נוספים כדוגמתם - וכי ערכים אלה נפגעו במידה בינונית. עוד הטעים בית המשפט המחוזי כי חומרתה של עבירת שוד המתבצעת בסניף בנק לא מסתכמת בפגיעה כלכלית בלבד, כי אם גם בפגיעה בפקידי הבנק ובלקוחות הבנק, אשר חווים פחד בעת ביצוע העבירה. באשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי התייחס, בין היתר, לתכנון שקדם לביצוע העבירה; לעובדה שהמערער פעל לבדו; לנזק, לרבות לנזק הכלכלי, שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה; ולנזק הקונקרטי שנגרם - שכן אף שהמערער לא נשא אקדח בפועל, פקידת הבנק לא ידעה זאת וייתכן שהאימה שהטיל עליה גרמה לה לנזק נפשי ואף לנזק פיזי. זאת, בנוסף לנזק הכלכלי הישיר שנגרם לבנק, אשר כאמור עומד על 3,700 ש"ח. לאחר שסקר בהרחבה את הענישה בעבירות של שוד שנעברו אמצעות פתק או איום בשימוש בנשק - אך ללא מעורבות של נשק אמיתי, כאשר סכום הכסף שנשדד או של אלפי שקלים בודדים, בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם הענישה ההולם בעניינו של המערער על בין 12 ל-42 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים נוספים.

4. על מנת לקבוע את העונש המתאים למערער, בית המשפט המחוזי לקח בחשבון את נסיבותיו האישיות של המערער שאינן קשורות לביצוע העבירה. תחילה, בית המשפט המחוזי ציין כי בנסיבות המקרה דנן, אין הצדקה לחרוג ממתחם הענישה, לקולה או לחומרה. באשר לעונשו של המערער בתוך המתחם, בית המשפט המחוזי התחשב במספר נסיבות לקולה, וביניהן: נטילתו של המערער אחריות והודאתו בביצוע המעשה עוד בטרם שמיעת הוכחות; הפגיעה של העונש במערער, כמו גם הפגיעה הצפויה במשפחתו; ונסיבותיו האישיות של המערער, ובפרט הבעת חרטה על המעשה. עוד התייחס בית המשפט המחוזי לכך ששלוש ההרשעות הקודמות המופיעות ברישום הפלילי של המערער התיישנו.

מנגד, בית המשפט המחוזי הדגיש את הצורך בהרתעה אישית של המערער וכן את הצורך בהרתעת הרבים מביצוע עבירות דומות, ומצא כי יש לתת משקל משמעותי לשיקולי ההרתעה והגמול בעניינו. אשר לרכיב הקנס, בית המשפט המחוזי התחשב בגובה הסכום שנשדד - ואשר טרם הוחזר, וכן במצבו הכלכלי של המערער. לנוכח כל האמור, בית המשפט המחוזי העמיד את עונשו של המערער קרוב למרכז מתחם הענישה שקבע, כאמור בפסקה 1 לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.

הערעור

5. בערעורו, המערער טוען כי בית המשפט המחוזי החמיר עמו יתר על המידה - הן בקביעת מתחם הענישה ההולם והן במיקומו במסגרת המתחם, ומבקש מבית משפט זה להקל בעונשו. תחילה, המערער גורס כי מתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי סוטה משמעותית ממדיניות הענישה הנהוגה, כאשר, לשיטתו, היה ראוי להעמיד את מתחם הענישה בעניינו על בין 12 ל-24 חודשי מאסר. בהמשך לכך, המערער מוסיף ומפנה לפסיקה של בית משפט זה, אשר לעמדתו מצביעה על כך שמתחם הענישה שנקבע בעניינו חורג לחומרה ממדיניות הענישה הנהוגה. המערער מוסיף וטוען כי פסקי הדין שעליהם התבסס בית המשפט המחוזי חמורים בנסיבותיהם מנסיבות המקרה דנן, כך שלדידו לא היה מקום להידרש אליהם במסגרת גזר הדין.

6. באשר למיקומו בתוך המתחם, ראשית, המערער גורס כי די בכך שהמשיבה עתרה למקומו בחלקו הבינוני-נמוך של מתחם הענישה שנקבע כדי להצדיק הקלה בעונשו. בנוסף, המערער טוען כי בית המשפט המחוזי לא התחשב דיו בפגיעה שנגרמה לו עקב עונש המאסר בפועל שהושת עליו, בפרט בהתחשב בכך שלראשונה בחייו היה נתון במעצר ובמאסר ממושכים. עוד מדגיש המערער את נסיבותיו האישיות - היותו אב לארבעה ילדים קטנים; נטילתו אחריות על מעשיו והודאתו בעבירה; העובדה שעברו הפלילי התיישן; והמצב הכלכלי הקשה שבו היה נתון בעת ביצוע העבירה - אשר לעמדתו לא קיבלו משקל מספק בגדר גזר הדין.

7. מנגד, המשיבה טוענת כי יש לדחות את הערעור. המשיבה עומדת על חומרת מעשיו של המערער, אשר נכנס בצהרי היום לסניף בנק - כשהוא מצויד באמצעים שיסוו את זהותו, ודרש מהפקידה למסור לו כסף, תוך שהוא מאיים כי יש לו אקדח. כן מצביעה המשיבה על כך שבית המשפט המחוזי סקר את מדיניות הענישה הנהוגה בצורה מקיפה וממצה, וכי לשיטתה מתחם הענישה שנקבע בעניינו של המערער הוא ראוי, ותואם את הענישה הנהוגה ואת נסיבות המקרה. המשיבה מוסיפה וטוענת כי העונש שהוטל על המערער תואם את נסיבות העושה והמעשה, ואין כל מקום להתערב בו. לבסוף, המשיבה מצביעה על כך שנסבותיו האישיות של המערער אינן מצדיקות הקלה בעונשו, בפרט שעה שטרם החזיר את הכסף ששדד - דבר, שלשיטתה, מעיב על קבלתו אחריות על מעשיו כמו גם על החרטה שהביע עליהם.

דיון והכרעה

8. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים (ראו: ע"פ 8242/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (11.12.2016)); ע"פ 2422/15 סרור נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (7.11.2016)). לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים בפנינו, אנו סבורים כי המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם מקרים המצדיקים התערבות.

עמוד 3

9. בית משפט זה עמד פעמים רבות על חומרתה של עבירת השוד - אף במצבים בהם זו נעשית ללא אלימות פיזית ומבלי שהנאשם אחוז בפועל בנשק חם או קר - וקבע כי יש בה לפגוע בביטחון האישי של קורבן העבירה, כמו גם בסדר הציבורי ובתחושת הביטחון של הציבור כולו (ראו למשל: ע"פ 2420/15 אבטליון נ' מדינת ישראל, פסקה 15-17 (29.11.2015); ע"פ 8465/14 כרכי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (24.8.2015)). בעניינו, במטרה להשיג כסף קל, המערער נכנס לסניף בנק, כשהוא מצויד באמצעים שהוא סבר שיסוו את זהותו, איים על הפקידה שעבדה בסניף באותה העת, בטענה כי הוא נושא נשק, והורה לה למלא את השקית שבה אחז בכסף. ברי כי מעשים אלה הינם חמורים, וכפי שהוטעם על ידי בית המשפט המחוזי, הם טומנים בחובם פוטנציאל פגיעה רב בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור והגנה על הזכות לביטחון אישי - ובכלל זה הגנה על שלומם ותחושת ביטחונם של אלה העושים את מלאכתם ונותנים שירות לציבור. זאת ועוד, הרי שפוטנציאל הפגיעה בעניינו אף מתרחב לערכים המוגנים של שמירה על זכות הקניין והגנה על פעילות עסקית תקינה. משכך, ואף שהעבירה שביצע המערער אינה ברף חומרה גבוה מבין עבירות השוד, מעשיו מחייבים ענישה הולמת, שיהא בה כדי לשדר מסר עונשי שירתיע את העבריינים הפוטנציאליים מפני ביצוע, ושיהא בה כדי לבטא את שאת נפשו של הציבור מעבירות מעין אלו. זאת, בפרט נוכח הקלות שבה ניתן לבצע עבירות מסוג זה, אשר הפכו לנפוצות במחוזותינו בשנים האחרונות (ראו: ע"פ 1702/16 מדינת ישראל נ' שושני, פסקה 10 (17.5.2016); ע"פ 1326/14 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה ז (2.6.2014); ע"פ 3470/11 בוזגלו נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (28.11.2011)).

10. כמו כן, חרף טענותיו של המערער, אנו סבורים כי מתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי אינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות - ולבטח אינו חורג ממנה במידה קיצונית, וכן כי מתחם זה מבטא היטב את הערכים החברתיים שנפגעו ממעשיו של המערער ואת נסיבות ביצוען. ודוק, מקריאת גזר הדין עולה בבירור כי בית המשפט המחוזי סקר בצורה מעמיקה ומפורטת, על פני שלושה עמודים, את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות שוד שנסיונותיהן דומות, טרם קבע את מתחם הענישה ההולם בעניינו של המערער (ראו עמודים 5-8 לגזר הדין). יתרה מכך, בסופו של יום, נחה דעתנו כי העונש שהושת על המערער הוא עונש ראוי, המשקלל בין מלוא הנסיבות לקולה ולחומרה המתקיימות במקרה דנן - לרבות נסיבותיו האישיות של המערער עליהן עמד בערעורו, כך שאין כל מקום להתערבותנו בו. אשר על כן, אין בידינו לקבל את הערעור והוא נדחה בזה.

11. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, ג' בשבט התשע"ז (30.1.2017).

שופט

שופט

שופט